

Co-funded by
the European Union

VIŠE OD POBEDE -TRENING MODUL-

“PODRŽANO OD STRANE EVROPSKE UNIJE. IZNETI STAVOVI I MIŠLJENJA SU, MEĐUTIM, SAMO AUTORA I NE ODRAŽAVAJU NUŽNO STAVOVE EVROPSKE UNIJE ILI EVROPSKE IZVRŠNE AGENCIJE ZA OBRAZOVANJE I KULTURU (EACEA). NI EVROPSKA UNIJA NI EACEA NE MOGU BITI ODGOVORNE ZA NJIH.”

1

CHAPTER

UVOD

Uvod

U oblasti dečijeg sporta, gde rast prevazilazi fizičke sposobnosti, značaj društvenog razvoja ne može se potceniti. Ovaj modul obuke donosi novu inicijativu koja oličava napor partnerskih organizacija i sportskih klubova da redefinišu metode i pristupe sportskog obrazovanja.

Fudbal je danas jedan od najrasprostranjenijih – ako ne i najrasprostranjeniji timski sport na svetu, i gotovo da nema mesta na zemlji gde se fudbal ne igra. Uz to, zbog njegove velike popularnosti, deca širom sveta – oba pola, počinju da igraju i treniraju dečiji fudbal u ranom uzrastu od 5 godina. Većina omladinskih fudbalskih takmičenja se organizuje prema zvaničnim pravilima usvojenim od strane nacionalnih saveza i klupskih saveza sa izvesnim izmenama od zemlje do zemlje, koja se periodično revidiraju svojim novim, izmenjenim i dopunjenim izdanjima. Ali pravila i principi komunikacije i društvenih odnosa između svih učesnika dečjeg sporta i omladinskog fudbala nisu posebno kodifikovani osim opštih pravila ponašanja na fudbalskim utakmicama.

Kontekst i obrazloženje

Kako oblasti obrazovanja i sporta nastavljaju da se ukrštaju, nameće se imperativ negovanja ne samo atletske sposobnosti već i društvene dinamike koja čini uspešan sportski duh. Ovaj dokument je direktan rezultat kolektivne spoznaje da je negovanje harmoničnih odnosa između trenera, dece, roditelja i zajednice ključno za razvoj mladih sportista. Oslanjajući se na ogromne rezervoare stručnosti različitih partnerskih organizacija i sportskih klubova, ovaj modul obuke ima za cilj da proaktivno odgovori na hitne izazove sa kojima se susreću u oblasti dečijeg sporta, sa nepokolebljivim fokusom na fudbal.

Zašto je ovo važno

Verujemo da se ne radi samo o igranju igre; radi se o tome kako deca komuniciraju, uče i rastu kroz sport. Ovaj projekat je odgovor na potrebu za holističkim pristupom sportskom obrazovanju.

Ovaj modul obuke se fokusira na poboljšanje ovih odnosa:

Treneri koji rade zajedno: Istražićemo kako treneri iz istog kluba i različitih klubova mogu da komuniciraju i uče jedni od drugih.

Treneri i deca: Pogledaćemo kako treneri mogu da budu bolji učitelji i mentori mladim igračima

Treneri i roditelji: Naći ćemo načine da treneri i roditelji rade zajedno poštujući uloge jedni drugih.

Roditelji i deca: Pomoći ćemo roditeljima da podrže ambicije svoje dece na zdrav način, izbegavajući preterano takmičarsko ponašanje.

Roditelji iz različitih klubova: Podstićemo poštovanje i prijateljstvo između navijača i članova različitih klubova.

Šta modul obuhvata

U ovom modulu obuke možete pronaći različite segmente, uključujući rešavanje sukoba, podučavanje važnih sportskih vrednosti kao što su timski rad i fer plej, poboljšanje komunikacijskih veština, rešavanje problema i pomaganje deci da razviju važne društvene veštine. Ovo obrazovno sredstvo je više od fudbala; radi se o stvaranju dobro zaokruženih mladih sportista i ljudi. U narednim poglavljima ćemo dublje zaroniti u svaki od ovih aspekata, pokazujući kako planiramo da učinimo sport boljim iskustvom za decu, korak po korak.

Modul obuke za društveni razvoj mladih fudbalera može se koristiti u različitim situacijama za poboljšanje njihovog ukupnog rasta i blagostanja. Evo liste scenarija u kojima takav modul može biti od koristi:

Omladinski fudbalski klubovi: Uključiti modul u redovne programe treninga omladinskih fudbalskih klubova kako bi usadili osnovne društvene veštine i vrednosti kod mladih igrača.

Školski sportski programi: Integrisati modul obuke u školske sportske programe kako bi promovisali dobar sportski duh, timski rad i pozitivne interakcije među učenicima sportistima.

Letnji kampovi: Koristiti modul kao deo letnjih sportskih kampova kako bi stvorili dobro zaokruženo sportsko iskustvo za mlade učesnike.

Trenerske klinike: Ponuditi modul u trenerskim klinikama i radionicama za obuku trenera o efikasnim metodama za negovanje društvenog razvoja njihovih igrača.

Radionice za roditelje: Sprovoditi radionice za roditelje mladih fudbalera kako bi im pomogli da shvate važnost društvenog razvoja i kako da podrže svoju decu u sportu.

Sportske inicijative u zajednici: Implementiranje modula u sportskim inicijativama u zajednici kako bi podstakli inkluzivnost, poštovanje i saradnju među mladim sportistima iz različitih sredina.

Turniri i takmičenja: Integrisati elemente modula u sportske turnire i takmičenja radi promovisanja fer pleja, poštovanja i dobrog sportskog ponašanja među učesnicima.

Omladinske sportske lige: Uključiti modul obuke u nastavni plan i program omladinskih sportskih liga kako bi stvorili pozitivno i negujuće okruženje za mlade sportiste.

Časovi fizičkog vaspitanja: Uvesti modul u časove fizičkog vaspitanja u školama kako bi učenike naučili vrednim životnim veštinama kroz sport.

Sportske akademije: Uključiti modul kao deo nastavnog plana i programa u sportskim akademijama kako bi proizveli dobro zaokružene sportiste koji se ističu i na terenu i van njega.

Omladinski programi profesionalnih sportskih timova: Profesionalni sportski timovi mogu koristiti modul da razviju društvene veštine kod svojih igrača omladinske akademije, negujući jaku timsku kulturu.

Institucije za sportsko obrazovanje: Institucije za sportsko obrazovanje, kao što su sportski koledži i univerziteti, mogu integrisati modul u svoje kurseve za pripremu budućih sportskih edukatora i trenera.

Programi za osnaživanje mladih: Saradnja sa programima za osnaživanje mladih kako bi koristili sport kao sredstvo za izgradnju samopouzdanja, liderstva i društvenih veština među rizičnim mladima.

Programi inkluzije: Prilagoditi modul tako da se pobrine za inkluzivne sportske programe, osiguravajući da mladi igrači svih sposobnosti mogu imati koristi od obuke za društveni razvoj.

Ovi različiti scenariji pokazuju svestranost i primenljivost modula obuke za društveni razvoj mladih fudbalera, proširujući njegov potencijalni pozitivan uticaj kako na pojedince tako i na sportsku zajednicu u celini.

CHAPTER 2

RADIONICE

NAZIV SESIJE: DRVO VREDNOSTI

Tema: Sportske vrednosti

Trajanje: 60 minuta

Pregled: Razviti metodologiju za neformalno obrazovanje kako bi se prepoznala i promovisala vrednost sporta za decu, trenere, osoblje i porodice.

Ciljevi:

- Podići svest dece, trenera, porodica, fudbalskih klubova o poštovanju u sportu
- Podsticati i promovisati sportske vrednosti među decom.
- Podržati trenere i porodice u razvoju strategija koje podstiču decu da poštuju sport i njegove vrednosti.

Materijal: 10 komada papira sa odštampanim drvetom bez listova (Prilog 1) po učesniku, drvo bez listova nacrtano na velikom flipčart papiru, samolepljivi listići (beleške) u različitim bojama. Marker / Olovke, Flipčart papir

Veličina grupa: 30 učesnika (deca i njihovi roditelji/treneri su zajedno), mada se to može uraditi i sa većom grupom

Priprema: Da bi ovu metodologiju efikasno primenili, facilitatori treba da prate ove pripremne korake:

- Odredite jasne ciljeve i očekivanja za decu, uključujući društvene veštine i veštine samoupravljanja koje će razvijati.
- Stvorite pozitivnu i motivišuću atmosferu koristeći igrice za podizanje energije (enerdžazere) i druge tehnike za angažovanje dece.
- Podstaknite decu da preuzmu inicijativu za učenjem postavljanjem dostižnih ciljeva.
- Pripremite potrebne radne materijale.

Instrukcije:

Tokom uvodnog dela sesije, facilitatori treba da započnu razgovor sa učesnicima o tome šta su „vrednosti“ po njihovom mišljenju i zašto su važne za ljude i zajednice. Nakon kratke diskusije, facilitatori treba da zaključe i dogovore se sa učesnicima da vrednosti predstavljaju skup stavova i mišljenja o određenim društvenim pitanjima i problemima i da su vrednosti principi koji nam pomažu da odlučimo šta je dobro, a šta pogrešno, i kako da delujemo u različitim situacijama.

Nakon zaključaka, facilitatori treba da daju učesnicima papire sa slikom drveta (po jedno za svakog) bez grana (Prilog 1). Trebalo bi da ih zamole da dodaju neke sportske vrednosti koje znaju i koje su im važne, treba da zapišu te primere kao grane drveta. Facilitator će dati otprilike 15 minuta za ovu aktivnost.

Nakon toga, facilitatori proveravaju sa učesnicima da li su završili. Facilitatori dele celu grupu u manje grupe (4-5 učesnika po grupi). Novi zadatak za svaku grupu je da uporedi individualne vrednosti svakog učesnika u maloj grupi i kroz diskusiju odabere 5 za njih najvažnijih/relevantnih vrednosti i zapiše ih na šarene lepljive beleške (jedna beleška po vrednosti). Facilitatori unapred daju beleške kada dele učesnike u male grupe i daju uputstva za aktivnosti. Facilitatori će dati otprilike 10'-15' minuta za ovu aktivnost. Kada svaka grupa završi, pozvani su da prikaže „lišće“ (šarene lepljive beleške sa ispisanim vrednostima) na veliko drvo sa granama nacrtanim na velikom flip čartu. Kada budu gotovi, facilitatori će predstaviti “drvo vrednosti”. Facilitatori naizmenično čitaju svaku vrednost i diskutuju sa grupom o značenju vrednosti. Kroz tehniku moždane oluje (brainstorminga) više odgovora i primera vrednosti može se dodati glavnom stablu.

Debriefing i evaluacija: Nakon ovog kratka diskusija treba da se uradi kako bi se utvrdile naučene lekcije i da bi se razumela osećanja učesnika tokom ove sesije. Facilitator može postaviti neka od sledećih pitanja:

- Šta mislite o našem drvetu? Da li se slažete sa svime što je napisano?
- Zašto su ove vrednosti važne za vas kao fudbalere?
- Da li su ove vrednosti univerzalne za sve sportove i koje su posebno vezane za fudbal i timske sportove?
- Možete li da navedete neke od primera kada ste primetili da vi ili vaši saigrači promovišu i štite sportsku vrednost?
- Da li mislite da je ova sesija pomogla da unapredite vaše znanje i svest o sportskim vrednostima i kako?

Pored postavljanja ovih pitanja, važno je podstaći učesnike da slobodno i otvoreno podele svoje misli i ideje. Ovo se može postići stvaranjem sigurnog prostora za diskusiju bez osuđivanja i aktivnim slušanjem njihovih povratnih informacija.

Evaluaciju treba obaviti usmeno sa učesnicima jer omogućava interaktivniju i zanimljiviju diskusiju. Ovo će takođe dati priliku učesnicima da izraze svoja razmišljanja i postave sva pitanja koja mogu imati. Procena treba da se fokusira na diskusiju o svemu što su naučili tokom sesije i zašto im je tema bila korisna i važna.

Ovo će pomoći da se ojačaju ključne tačke i omogućiti učesnicima da shvate relevantnost sesije za njihovu uključenost u fudbalske klubove. Uopšteno govoreći, analiza i evaluacija sesije treba da se uradi na način koji podstiče otvorene i iskrene povratne informacije od učesnika, uz jačanje ključnih tačaka i obezbeđivanje ispunjenja ciljeva sesije.

Saveti za facilitatore:

● Budite svesni uzrasta svojih učesnika i prilagodite diskusiju njihovom nivou komunikacije kako biste postigli najbolje rezultate. Ohrabrite ih da koriste što više reči kako bi opisali vrednosti koje prepoznaju kao važne i pomozite im da odrede pravu reč za te vrednosti. Uverite se da razumeju svaku reč napisanu na glavnom stablu i pokušajte da povežu sve vrednosti sa situacijama u fudbalu.

● Ova radionica se može raditi samo sa decom. Druga opcija je da imate mešovite grupe koje će uključivati decu i roditelje zajedno u malim grupama, ili decu i trenere u malim grupama. Korisno je imati priliku da razgovarate o temama kao što su vrednosti u sportu.

● Ako je grupa na radionici međunarodna (na primer, ako se radi kroz međunarodni sportski kamp), imajte na umu da deca mlađeg uzrasta mogu imati problema u komunikaciji na engleskom jeziku. Prilikom pripreme sportskog kampa, obavezno obavestite trenere da bar jedan treba da govori engleski kako bi pružio podršku deci i omogućio njihovo puno učešće. U slučaju međunarodnih grupa, savet je da facilitatori daju uputstva kroz 3-4 rečenice, naprave pauzu kako bi treneri/facilitator iz zemalja učesnica preveli i zatim nastavili. Možda će biti potrebno više vremena, ali će na ovaj način deca biti potpuno informisana i uključena u aktivnosti.

● Facilitatori treba da daju učesnicima jasne smernice o ciljevima sesije i očekivanim rezultatima. Ovo će pomoći učesnicima da osmisle i isporuče efikasne sesije koje zadovoljavaju njihove potrebe.

● Facilitatori treba da budu spremni da se nose sa različitim scenarijima koji se mogu pojaviti tokom sesije. Na primer, moraju biti u stanju da upravljaju "teškim" učesnicima, nalaze odgovore na neočekivana pitanja i rešavaju nesuglasice između učesnika.

NAZIV SESIJE: OČEKIVANJE I STRAHOVI FUDBALERA

Tema: Motivacija

Trajanje: 30-45 minuta

Materijal: Markeri, Olovke, samolepljivi papirići, flipčart papir

Veličina grupe: 30 učesnika (deca i njihovi roditelji/treneri su zajedno), mada se to može uraditi i sa većom grupom

Priprema: Da bi ovu metodologiju efikasno primenili, facilitatori treba da prate ove pripremne korake:

- Odredite jasne ciljeve i očekivanja za decu, uključujući društvene veštine i veštine samoupravljanja koje će razvijati.
- Stvorite pozitivnu i motivišuću atmosferu koristeći igrice za podizanje energije (enerdžajzere) i druge tehnike za angažovanje dece.
- Podstaknite decu da preuzmu inicijativu za učenjem postavljanjem dostižnih ciljeva.

Instrukcija: Facilitatori treba da najave glavnu temu sesije – motivaciju igrača. Oni će voditi uvodnu diskusiju na temu koji su pozitivni ishodi karijere u profesionalnom fudbalu i koji su rizici i negativne posledice. Nakon diskusije, facilitatori treba da postave sledeća pitanja:

„Koja su vaša očekivanja od fudbala i koji su vaši strahovi i strepnje?“

Učesnici će dobiti 2 samolepljiva papirića u različitim bojama. Facilitator objašnjavaju da jedna boja predstavlja njihova očekivanja i motivaciju za igranje fudbala, dok je druga boja za strahove i strepnje u vezi sa ovim sportom. Učesnici će imati nekoliko minuta da razmisle i anonimno zapišu svoje odgovore nakon čega će svoje radove zalepiti na flipčart papir.

Facilitatori treba da pročitaju naglas sve odgovore i daju neke povratne informacije, u zavisnosti od vremena na raspolaganju za ovu sesiju, trebalo bi da uključe celu grupu u diskusiju o nekim od zanimljivih i važnih izjava. Završna diskusija treba da se fokusira na razumevanje da postoje različita gledišta ili mišljenja o ovom pitanju.

Pritisak trenera i roditelja, na primer, može biti jedna od glavnih tačaka razgovora ove sesije. Na taj način se treneri i roditelji mogu motivisati da minimiziraju pritisak na decu. Dečije brige i anksioznost mogu se smanjiti sprovođenjem ove radionice jer će imati prostora da o njima otvoreno razgovaraju.

Debrifing i evaulacija: Analiza i evaluacija sesije su od suštinskog značaja kako bi se osiguralo da su ciljevi sesije postignuti i da bi se učesnicima pružila povratna informacija. Neka pitanja koja se mogu postaviti učesnicima tokom debrifinga i evaluacije su:

- Koji su bili ključni zaključci ove sesije?
- Po vašem mišljenju, kako će vam koristiti ova sesija u fudbalskim klubovima?
- Koje ste nove informacije naučili na ovoj sesiji?
- Koje su oblasti u kojima ste smatrali da vam je potrebno više informacija ili pojašnjenja?
- Kako je ova sesija ispunila vaša očekivanja? Koji delovi sesije nisu ispunili vaša očekivanja, ako ih ima?
- U kojim delovima sesije ste posebno uživali ili smatrali korisnim?
- Kako planirate da primenite ono što ste naučili na ovoj sesiji na svoje učešće u fudbalskim klubovima?

Pored postavljanja ovih pitanja, važno je podstaći učesnike da slobodno i otvoreno podele svoje misli i ideje. Ovo se može postići stvaranjem sigurnog prostora za diskusiju bez osuđivanja i aktivnim slušanjem njihovih povratnih informacija.

Evaluaciju treba obaviti usmeno sa učesnicima jer omogućava interaktivniju i zanimljiviju diskusiju. Ovo će takođe dati priliku učesnicima da izraze svoja razmišljanja i postave sva pitanja koja mogu imati. Procena treba da se fokusira na diskusiju o svemu što su naučili tokom sesije i zašto im je tema bila korisna i važna. Ovo će pomoći da se ojačaju ključne tačke i omogući učesnicima da shvate relevantnost sesije za njihovu uključenost u fudbalske klubove. Uopšteno govoreći, analiza i evaluacija sesije treba da se uradi na način koji podstiče otvorene i iskrene povratne informacije od učesnika, uz jačanje ključnih tačaka i obezbeđivanje ispunjenja ciljeva sesije.

Saveti za facilitatora:

Da bi se obezbedila uspešna sesija neformalnog obrazovanja o odnosima između porodica, osoblja i dece u fudbalskim klubovima, važno je imati dobro pripremljene facilitatore opremljene za različite scenarije. Evo nekoliko koraka za pripremu facilitatora i dodatnih saveta kako bi se osigurala uspešna sesija i proces učenja za učesnike:

- Dajte jasna uputstva: Facilitatori treba da daju učesnicima jasne smernice o ciljevima sesije i očekivanim rezultatima. Ovo će pomoći učesnicima da osmisle i isporuče efikasne sesije koje zadovoljavaju njihove potrebe.
- Obučite facilitatore: Facilitatore treba obučiti o principima neformalnog obrazovanja, efektivne komunikacije, grupne dinamike i rešavanja konflikata. Pored toga, trebalo bi osigurati da se teme o kojima će se raspravljati na sesiji budu u potpunosti shvaćene.
- Predvidite različite scenarije: Facilitatori treba da budu spremni da se nose sa različitim scenarijima koji se mogu pojaviti tokom sesije. Na primer, moraju biti u stanju da upravljaju teškim učesnicima, rešavaju neočekivana pitanja i rešavaju nesuglasice između učesnika.
- Promovisanje aktivnog učenja: Facilitatori treba da koriste različite tehnike aktivnog učenja, kao što su igranje uloga, grupne diskusije i aktivnosti rešavanja problema, kako bi uključili učesnike i aktivno ih uključili u proces učenja.
- Promovisati učešće: Facilitatori treba da podstiču učešće svih učesnika i stvaraju bezbedno okruženje koje podržava u kome učesnici mogu slobodno da dele svoje ideje i iskustva.
- Efikasno upravljajte vremenom: Facilitatori moraju efikasno upravljati svojim vremenom i pobrinuti se da pokriju sva pitanja u predviđenom vremenu. Oni takođe treba da budu spremni da prilagode svoje planove ako je potrebno.
- Ocenite sesiju: Nakon sesije, facilitatori treba da procene efikasnost svojih sesija i traže povratne informacije od učesnika. Ovo će im pomoći da unaprede svoje buduće sesije i zadovolje potrebe učesnika.

Pored ovih koraka, evo nekoliko dodatnih saveta za facilitatore kako bi osigurali uspešnu sesiju i proces učenja za učesnike:

- Budite entuzijastični i strastveni u vezi sa temama koje se obrađuju na sesiji. Ovo će pomoći da se stvori pozitivna i privlačna atmosfera za učesnike.
- Aktivno slušajte učesnike i priznajte njihov doprinos. Ovo će učiniti da se osećaju cenjeno i podstaći ih da više učestvuju.
- Koristite primere iz stvarnog života i studije slučaja kako biste teme obrađene na sesiji učinili bližim i relevantnijim za učesnike.
- Podstaknite učesnike da razmisle o svojim iskustvima i kritički razmišljaju o temama o kojima se raspravljalo na sesiji.
- Omogućite učesnicima da podele ono što su naučili sa drugima i primene svoje znanje u stvarnim situacijama.

● Ako je grupa na radionici međunarodna (na primer, ako se radi kroz međunarodni sportski kamp), imajte na umu da deca mlađeg uzrasta mogu imati problema u komunikaciji na engleskom jeziku. Prilikom pripreme sportskog kampa, obavezno obavestite trenere da bar jedan treba da govori engleski kako bi pružio podršku deci i omogućio njihovo puno učešće. U slučaju međunarodnih grupa, savet je da facilitatori daju uputstva kroz 3-4 rečenice, naprave pauzu kako bi treneri/facilitatori iz zemalja učesnica preveli i zatim nastavili. Možda će biti potrebno više vremena, ali će na ovaj način deca biti potpuno informisana i uključena u aktivnosti.

NAZIV SESIJE: R - EVOLUCIJA

Tema: Društveni aspekt fudbala

Trajanje: 90 minuta

Pregled: Stvoriti pozitivno i inkluzivno okruženje u kojem deca mogu da nauče ne samo fudbalske veštine već i važne životne veštine koje će im pomoći da postanu odgovorne i nezavisne ličnosti, koristeći i prilagođavajući najbolju nacionalnu praksu pod nazivom „Program evolucije“.

Ciljevi:

- Podići osećaj odgovornosti kod dece
- Da podstakne timski rad
- Da podstakne međusobnu pomoć i vođstvo
- Povećati autonomiju među mladim igračima
- Da se podigne kapacitet donošenja odluka

Materijal: Materijali za facilitatore mogu pomoći trenerima i drugim liderima da razviju znanja i veštine koje su im potrebne za stvaranje pozitivnog i bezbednog okruženja za decu u sportu. Ovi materijali treba da pokrivaju niz tema, uključujući zaštitu dece, zaštitu, komunikaciju i rešavanje sukoba. Oni takođe treba da pruže praktične smernice o tome kako stvoriti inkluzivno i podržavajuće okruženje za sve sportiste, bez obzira na njihovo poreklo ili nivo sposobnosti.

Predloženi materijali:

- priručnici za obuku
- video snimci
- prezentacije
- alati za treniranje terena (lopte; fudbalski čunjevi, markeri terena, štapovi za trening, štapovi za slalom, sportske majice u dve različite boje – 5 perli za svaku boju, zviždaljke)

Veličina grupe: 30 učesnika, mada se može uraditi i sa većom grupom.

Priprema: Da bi ovu metodologiju efikasno primenili, treneri treba da prate ove pripremne korake:

- Odredite jasne ciljeve i očekivanja za decu, uključujući društvene veštine i veštine samoupravljanja koje će razvijati.
- Stvorite pozitivnu i motivišuću atmosferu koristeći enerđajzere i druge tehnike za angažovanje dece.

- Stvorite pozitivnu i motivišuću atmosferu koristeći igrice za podizanje energije (enerdžajzere) i druge tehnike za angažovanje dece.
- Podstaknite decu da preuzmu inicijativu za učenjem postavljanjem dostižnih ciljeva.

Instrukcije:

Facilitatori treba da objasne učesnicima da će se upoznati kroz neke igre specifične za stvaranje dobre atmosfere. Razmislite o enerdžajzeru kao što su zabavne igre za zagrevanje, muzika ili druge zanimljive aktivnosti koje pomažu deci da se opuste i uživaju. Ovaj pristup postavlja ton za čitav trening i pomaže igračima da budu pristupačniji za učenje i razvoj. To će trajati oko 10 minuta. Nakon toga, facilitator će pročitati priču (Prilog 1) kako bi pripremili decu za obuku i stvorili pozitivno okruženje za učenje. Potom će facilitator objasniti deci razvoj predstojeće sesije obuke (pogledajte materijal 2). U ovom koraku, neki prethodno pripremljeni elementi koji dolaze iz „evolucionog programa” italijanske fudbalske federacije biće preneti na decu, zajedno sa nekim pravilima i uputstvima. Ovaj deo će trajati 20 minuta.

Fokusirajte se na program evolucije:

U sekciji fizičkog treninga, deca se bave različitim vežbama koje pomažu da poboljšaju njihovu kondiciju, agilnost i ukupnu fizičku snagu. Ove vežbe mogu uključivati trčanje, skakanje, istezanje i druge slične aktivnosti koje podstiču igrače da se kreću i aktiviraju.

U odeljku za tehnički trening deca uče različite tehničke veštine kao što su dribling, dodavanja, šutiranje i druge veštine vezane za fudbal. Ove vežbe su dizajnirane da pomognu igračima da razviju svoje individualne veštine i sposobnosti i da rade na tome da postanu veštiji u fudbalskoj igri.

U odeljku za taktičku obuku deca uče kako da rade zajedno kao tim i razvijaju duboko razumevanje različitih fudbalskih taktika i strategija. Oni uče kako da čitaju igru, predviđaju poteze protivnika i rade zajedno da postignu svoje ciljeve.

Da bi promovisali autonomiju, treneri treba da podstaknu decu da preuzmu odgovornost za sopstveno učenje i razvoj. Ovo se može postići tako što će im se dati prilike da donose odluke, rizikuju i eksperimentišu sa različitim pristupima. Treneri takođe treba da daju konstruktivne povratne informacije i pohvale kako bi pomogli deci da izgrade svoje samopouzdanje i samopoštovanje.

Nakon toga, od dece će se tražiti da sakupe i donesu alate za obuku na teren, a zatim ih podele u 3 grupe, brojeći od 1 do 3. Cilj je da se dobiju tri različite grupe u kojima će svaki učesnik biti uključen u jednu od tri grupe. glavni delovi obuke, odnosno Fizička obuka, Tehnička obuka i Taktička obuka. Za 10 minuta sve bi trebalo biti spremno da osoblje i treneri napuste teren, puštajući decu da organizuju i organizuju trening prema dobijenim uputstvima. Ovaj poslednji deo će trajati 40 minuta. (za više detalja pogledajte ovo – sadržaj dostupan na engleskom: <https://www.youcoach.com/figc/intro>)

Debriefing i evaluacija: Opišite na koji način će se obaviti debriefing i evaluacija sesije. Imajte na umu da se ovo razlikuje od debriefinga i evaluacije dana. Najbolje bi bilo da napišete pitanja za učesnike kako bi im skrenuli pažnju na važne zaključke i naveli ih da govore o važnosti teme ove sesije. Evaluaciju treba obaviti i usmeno sa učesnicima kako bi se razgovaralo o svemu što su naučili i zašto je ova tema za njih korisna i važna.

Debriefing i evaluacija su ključne komponente svakog programa koji ima za cilj da se bavi društvenim aspektima samoupravljanja u fudbalskom treningu dece. Ovi procesi mogu da pruže trenerima i igračima vredne povratne informacije o njihovom učinku, kao i uvid u oblasti u kojima će im možda trebati dodatna podrška ili resursi.

Evo nekoliko predloga o tome kako pristupiti debriefingu i evaluaciji u kontekstu fudbalskih treninga dece:

1. Koristite različite metode evaluacije: Da biste stekli sveobuhvatno razumevanje kako igrači napreduju, važno je koristiti niz metoda evaluacije. To može uključivati pismene ankete, intervjuje jedan na jedan, grupne diskusije i posmatranje igrača tokom treninga i takmičenja.

2. Uključite igrače u proces evaluacije: Igrači treba da budu aktivno uključeni u proces evaluacije, dajući povratne informacije o svom učinku, kao i o učinku svojih saigrača i trenera. Ovo može pomoći u promovisanju samorefleksije i podstaći igrače da preuzmu vlasništvo nad sopstvenim učenjem i razvojem.

3. Fokus na individualne i timske performanse: Iako fokus programa može biti na razvoju društvenih aspekata samoupravljanja, i dalje je važno proceniti individualne i timske performanse u smislu tehničkih i taktičkih sposobnosti. Ovo može pomoći trenerima da identifikuju oblasti u kojima igračima može biti potrebna dodatna podrška ili obuka.

4. Dajte konstruktivne povratne informacije: Kada dajete povratne informacije igračima, važno je biti konstruktivan i fokusirati se na oblasti za poboljšanje, a ne na kritiku. Ovo može pomoći da se promoviše način razmišljanja o rastu i podstakne igrače da nastave da rade na postizanju svojih ciljeva.

5. Redovnan debriefing: Redovne sastanke treba ugraditi u program obuke kako bi se obezbedile stalne povratne informacije i podrška. Ove sesije mogu pomoći trenerima i igračima da identifikuju oblasti u kojima se postiže napredak i oblasti u kojima može biti potrebna dodatna podrška.

Neka predložena pitanja mogu uključivati sledeće.

- Kako ste se osećali bez trenera koji je vodio sesiju?
- Šta je bila glavna poteškoća za vaš tim?
- Koje su razlike između samoobuke i vodećeg treninga?
- Šta predlažete za poboljšanje treninga?
- Šta vam je bilo zanimljivo u priči o Maksu?

Saveti za facilitatore:

Proces pripreme za facilitatore socijalnih aspekata samoupravnog fudbalskog treninga za decu u fudbalskom klubu treba da bude sveobuhvatan i fokusiran na obezbeđivanje da oni poseduju neophodne veštine i znanja da efikasno vode program. Facilitatori treba da imaju dobro razumevanje metodologije, uključujući ciljeve, strukturu i aktivnosti uključene u program obuke.

Da bi se pripremili facilitatori, može biti korisno obezbediti im obuku i resurse kao što su priručnici, vodiči i video snimci koji objašnjavaju metodologiju i kako je primeniti. Ovo može uključivati obuku o tome kako stvoriti pozitivno i inkluzivno okruženje, kako strukturirati sesije obuke, kako pružiti povratne informacije i smernice deci i kako promovisati autonomiju i odgovornost među učesnicima.

Da bi osigurali uspešnu sesiju i proces učenja za učesnike, facilitatori bi takođe trebalo da razmotre sledeće dodatne savete:

- Stvorite bezbedno i prijatno okruženje – facilitatori treba da stvore pozitivno i inkluzivno okruženje u kome se deca osećaju bezbedno i udobno da uče i rastu.
- Budite fleksibilni i prilagodljivi – facilitatori treba da budu spremni da prilagode program obuke potrebama pojedinačnih učesnika, i da prilagode svoj pristup na osnovu napretka grupe kao celine.
- Obezbedite konstruktivne povratne informacije – facilitatori treba da daju redovne povratne informacije deci, kako pojedinačno tako i kao grupa, kako bi im pomogli da shvate svoje prednosti i oblasti za poboljšanje.

- Podsticati timski rad i međusobnu podršku – facilitatori treba da podstiču timski rad i međusobnu podršku među decom i stvaraju prilike da oni rade zajedno i uče jedni od drugih.
- Naglasite važnost odgovornosti i autonomije – facilitatori treba da promovišu odgovornost i autonomiju među decom tako što će ih ohrabrivati da preuzmu odgovornost za svoju obuku, i pružajući im prilike da donose odluke i preuzimaju liderske uloge.
- Ako je grupa na radionici međunarodna (na primer, ako se radi kroz međunarodni sportski kamp), imajte na umu da deca mlađeg uzrasta mogu imati problema u komunikaciji na engleskom jeziku. Prilikom pripreme sportskog kampa, obavezno obavestite trenere da bar jedan treba da govori engleski kako bi pružio podršku deci i omogućio njihovo puno učešće. U slučaju međunarodnih grupa, savet je da facilitatori daju uputstva kroz 3-4 rečenice, naprave pauzu kako bi treneri/facilitatori iz zemalja učesnica preveli i zatim nastavili. Možda će biti potrebno više vremena, ali će na ovaj način deca biti potpuno informisana i uključena u aktivnosti.

Prilog: Prilog se može koristiti za pružanje informacija i smernica deci kako bi mogli da sami vode sesiju obuke.

Prilog 1: Maks i njegovi ciljevi (Golovi)

Jednom davno, bio je mali dečak po imenu Maks koji je voleo da gleda fudbalske utakmice na TV-u sa svojim tatom. Maks je bio fasciniran načinom na koji su igrači kretali loptu, postizali golove i slavili svoje pobjede. I on je sanjao da postane fudbaler, ali nije znao kako da igra. Jednog dana Maks je video neku decu kako igraju fudbal u parku i odlučio je da im se pridruži. U početku se mučio da šutne loptu, promašio je gol i osećao se posramljeno. Ali nije odustajao. Maks je vežbao svaki dan, isprobavajući različite tehnike i slušajući savete svojih trenera. Iako je Maks ponekad bio frustriran i želeo je da odustane, podsetio je sebe na svoj san da postane veliki fudbaler. Maks je naučio da se fokusira, da naporno radi i da istraje. Stekao je i nove prijatelje koji su delili njegovu strast prema igri.

Meseci su prolazili, a Maksov trud se isplatio. Počeo je da postiže golove, precizno dodaje loptu i brani gol svog tima. Maksovi treneri su hvalili njegovu posvećenost, saigrači su poštovali njegovu veštinu, a roditelji su navijali za njega sa strane. Jednog dana, Maksov tim je pozvan da igra protiv juniorskog tima poznatog fudbalskog kluba. Maks je bio nervozan, ali uzbuđen. Znao je da mu je ovo prilika da pokaže šta je naučio i da ispuni svoj san. Maks je dao sve od sebe u svakoj igri i inspirisao svoje saigrače da učine isto. Na kraju je pobedio Maksov tim, a Maks je postigao gol za pobjedu. Maks je bio oduševljen. Svoj cilj je postigao doslednošću i napornim radom. Maks je znao da ima još mnogo da nauči i unapredi, ali je bio ponosan na sebe i zahvalan na putu. Maks je postao veliki fudbaler i znao je da je sve moguće ako veruje u sebe i nikada ne odustaje.

PRIOG 2

Objectives: Perfecting basic technique: emphasis based on directional control and passing (short and long)

Number of players: 6 (midfielders and fullbacks)

Content:

- **Warm up based on separate and integrated coordination exercises - 20 min**
(stability work, pace; receiving the ball and passing sequences with two players)
- **Exercises on techniques for three players - 15 min**
(directional control and passing)
- **Game situation - 15 min**
(switching play and finishing)
- **Individual juggling challenge - 5 min**
(number of keepies - uppies (left and right feet) in 2 min)
- **Stretching - 5 min**
(led by a player)

Materijal za facilitatore:

Materijali za facilitatore, kao što su priručnici za obuku, video snimci i prezentacije, mogu pomoći trenerima i drugim liderima da razviju znanja i veštine koje su im potrebne za stvaranje pozitivnog i bezbednog okruženja za decu u sportu. Ovi materijali treba da pokrivaju niz tema, uključujući zaštitu dece, zaštitu, komunikaciju i rešavanje sukoba. Oni takođe treba da pruže praktične smernice o tome kako stvoriti inkluzivno i podržavajuće okruženje za sve sportiste, bez obzira na njihovo poreklo ili nivo sposobnosti.

-Institucionalne deklaracije kao što je Predlog rezolucije Evropskog parlamenta o ulozi sporta u obrazovanju: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2007-0503_EN.html

Nacionalni ili lokalni okviri, kao što su kodeksi ponašanja, politike i procedure, su od suštinske važnosti za osiguranje da organizacije i institucije koje rade sa decom u sportu imaju jasan i dosledan pristup čuvanju i zaštiti dece. Ovi okviri treba da ocrtaju uloge i odgovornosti različitih zainteresovanih strana, uključujući trenere, roditelje, sportiste i administratore. Oni takođe treba da pruže jasne smernice o tome kako da reaguju na zabrinutost ili navode o zlostavljanju ili zanemarivanju.

NAZIV SESIJE: KLUB NAVIJAČA

Tema: Društveni aspekt fudbala

Trajanje: 90 minuta

Pregled: Razviti metodologiju za neformalno obrazovanje kako bi se prepoznala i promovisala vrednost sporta za decu, trenere, osoblje i porodice. Radionica treba da obuhvati sve pomenute relevantne segmente (decu, trenere, osoblje i porodice).

Ciljevi:

- Podići svest o ulozi porodice u dečijim fudbalskim klubovima
- Da podrži trenere i osoblje i sve članove tima
- Za smanjenje pritiska i stresa na decu
- Promovisati sportski duh, empatiju i poštovanje
- Povećati osećaj odgovornosti u porodici

Materijal: Materijali za facilitatore mogu uključivati smernice za organizovanje kulturnih događaja, radionica i događaja “trećeg poluvremena”, kao i savete za promovisanje komunikacije, sportskog duha i poštovanja među porodicama i decom. Institucionalni zakoni i radovi mogu uključivati dokumente koji se odnose na zaštitu dece, politiku protiv diskriminacije i kodekse ponašanja za roditelje i osoblje u fudbalskim klubovima.

Predlog materijala:

- Kompjuter i internet
- olovke i marker
- flipčart papiri

Veličina grupe: 30 učesnika

Priprema: Proces pripreme za facilitatore uključuje nekoliko koraka kako bi se osiguralo da su opremljeni neophodnim veštinama i znanjem da efikasno vode proces učenja:

- Identifikujte ciljeve učenja: Facilitator treba da razume ciljeve učenja programa kako bi osigurao da mogu da osmisle i isporuče aktivnosti koje su u skladu sa ciljevima.
- Razviti nastavni plan i program: Facilitator treba da razvije nastavni plan i program koji uključuje aktivnosti, vežbe i materijale koji podržavaju ciljeve učenja.

- Sticanje znanja o sadržaju: Facilitator treba da stekne dovoljno znanja o sadržaju u vezi sa programom da odgovori na pitanja i pruži smernice učesnicima.
- Izgradite veštine facilitacije: Facilitator treba da razvije veštine facilitacije da vodi grupne diskusije, podstiče učešće i promoviše pozitivno okruženje za učenje.
- Pripremite materijale: Facilitator treba da pripremi sve neophodne materijale, kao što su materijali, vizuelni materijali i audio-vizuelna pomagala, da podrži proces učenja.
- Izvođenje vežbe: Facilitator treba da vežba isporuku programa kako bi se uverio da može da upravlja vremenom, angažuje učesnike i efikasno vodi diskusije.
- Održati sastanak pre sesije: Facilitator treba da se sastane sa organizatorima programa i drugim facilitatorima kako bi se osiguralo da su svi usklađeni u pogledu ciljeva učenja, nastavnog plana i programa, kao i uloga i odgovornosti.
- Kontinuirano vrednovati: Facilitator treba da kontinuirano procenjuje efikasnost programa i prilagođava nastavni plan i program ili metode izvođenja po potrebi kako bi osigurao da program ispunjava svoje ciljeve.

Instrukcija: Objasnite učesnicima da će se upoznati preko nekih igara specifičnih za ovu svrhu, kako biste olakšali sledeće radne grupe. Odličan predlog bi mogao biti da se koristi ajsbrejker „Dve istine i laž“. Kroz ovaj ajsbrejker se od učesnika traži da zapišu 2 istine i 1 laž o sebi (na primer, 2 istine mogu biti da sam dobar pevač i volim da jedem palačinke, a jedna laž bi mogla da bude da sam putovao u više od 5 zemalja). Dakle, jednostavne izjave koje predstavljaju učesnika. Nakon što zapiše tvrdnje, svaki učesnik pročita 3 tvrdnje, a grupa pokušava da pogodi koja je tvrdnja laž, a koja istina. Na ovaj način učesnici uče više jedni o drugima.

Nakon toga, facilitator će predstaviti rad, tako što će sa grupom razmišljati o konceptu „socijalnog aspekta u sportu“. U ovom delu, učesnici će biti zamoljeni da se izraze koristeći neke ključne reči u vezi sa temom, sa fokusom na decu iz oblasti fudbala. Ovo će trajati između 15-20 minuta. Nakon što završe, facilitator pokazuje učesnicima rezultate sesije, koji postavljaju neke karakteristike PORODIČNOG FAN KLUBA, i dele učesnike u tri grupe, na način brojanja 1-2-3. U ovom trenutku, učesnicima će biti objašnjeno da će na ovoj sesiji istražiti neke karakteristike društvenog aspekta u oblasti sporta, a posebno u fudbalu, i da će od svake grupe biti zatraženo da radi na određenoj osobini kao što su:

- Naziv Kluba navijača, moto i kreiranje logotipa (grupa broj 1)
- Transparenti, zastave i prateće izjave fudbalskih utakmica za prikazivanje (grupa broj 2)
- Povezani društveni i kulturni događaji (grupa broj 3)

Svaka grupa će biti opremljena materijalima kao što su flipčarti, papiri, markeri u boji, makaze i olovke kako bi se kreirali neki rezultati vezani za zadatak temu. Vreme za grupni rad treba da bude 20 do 25 minuta, nakon čega sledi 15-minutna pauza za kafu. Na kraju, grupe su gotove i pauza za kafu je završena, svaka grupa će učesnicima predstaviti svoj rad, pokazujući rezultate i rezultate koje su postigli. Svaka prezentacija bi trebalo da traje oko 5 minuta.

Aktivnosti metodologije fan klubova za unapređenje odnosa između porodice i dece u dečijim fudbalskim klubovima mogu uključivati:

1. Kreiranje logotipa: Klub navijača može kreirati logo koji predstavlja duh i identitet tima. Ovaj logo može biti prikazan na dresovima, transparentima i zastavama tima
2. Razvijanje mota: Moto se može razviti koji obuhvata vrednosti i ciljeve tima. Ovaj moto može biti prikazan na banerima i zastavama tokom igara.
3. Kreiranje timske pesme: može se napraviti timska pesma koju navijači mogu da pevaju tokom utakmica kako bi pokazali svoju podršku timu.
4. Pružanje radionica: Klub navijača može obezbediti radionice za porodice i decu kako bi kreirali materijale koji će pokazati svoju podršku timu tokom utakmica. Ovi materijali mogu uključivati banere, zastave i druge predmete koji se mogu izložiti na tribinama.
5. Organizovanje kulturnih događaja: Klub navijača može organizovati kulturne događaje koji slave različitost tima i njegovih navijača. Ovi događaji mogu uključivati festivale hrane, plesne predstave i muzičke koncerte.
6. Treće poluvreme: Klub navijača može da organizuje „treće poluvreme“ u ragbi stilu, gde se porodice i deca mogu družiti posle utakmice. Ovo može pomoći u izgradnji jačih odnosa između porodice i tima.

Pošto se treće poluvreme u ragbiju odnosi na društveno okupljanje posle utakmice gde se igrači iz oba tima okupljaju kako bi podelili hranu i piće i izgradili odnose, u fudbalu se to može prevesti u užinu posle utakmice ili aktivnosti za povezivanje tima.

Sve u svemu, naglašavajući vrednosti sportskog duha, timskog rada i unakrsnog treninga, deca mogu da razviju pozitivan i holistički pristup sportu, bez obzira na konkretan sport kojim se bave.

Deca se mogu podsticati da pokažu dobar sportski duh i poštovanje prema protivnicima, bez obzira na ishod utakmice. Takođe se mogu naučiti da cene vrednost timskog rada i da rade zajedno na postizanju zajedničkog cilja.

Debriefing evaluacija: Debriefing i evaluacija sesije su od suštinskog značaja da bi se osiguralo da su ciljevi sesije postignuti i da bi se učesnicima pružila povratna informacija. Evo nekih mogućih pitanja koja možete postaviti učesnicima tokom razgovora i evaluacije:

- Koji su bili ključni zaključci ove sesije?
- Po vašem mišljenju, kako će vam koristiti ova sesija u fudbalskim klubovima?
- Koje ste nove informacije naučili na ovoj sesiji?
- Koje su oblasti u kojima ste smatrali da vam je potrebno više informacija ili pojašnjenja?
- Kako je ova sesija ispunila vaša očekivanja? Koji delovi sesije nisu ispunili vaša očekivanja, ako ih ima?
- Koji delovi sesije ste posebno uživali ili smatrali korisnim?
- Kako planirate da primenite ono što ste naučili na ovoj sesiji na svoje učešće u fudbalskim klubovima?

Pored postavljanja ovih pitanja, važno je podstaći učesnike da slobodno i otvoreno podele svoje misli i ideje. Ovo se može postići stvaranjem sigurnog prostora za diskusiju bez osuđivanja i aktivnim slušanjem njihovih povratnih informacija.

Evaluaciju treba obaviti usmeno sa učesnicima jer omogućava interaktivniju i zanimljiviju diskusiju. Ovo će takođe dati priliku učesnicima da izraze svoja razmišljanja i postave sva pitanja koja mogu imati. Evaluacija treba da se fokusira na diskusiju o svemu što su naučili tokom sesije i zašto je tema korisna i važna za njih. Ovo će pomoći da se ojačaju ključne tačke i osigura da učesnici shvate relevantnost sesije za njihovo učešće u fudbalskim klubovima.

Sveukupno gledano, debriefing i evaluacija sesije treba da se urade na način koji podstiče otvorene i iskrene povratne informacije od učesnika, dok se takođe pojačavaju ključne tačke i osiguravaju da su ciljevi sesije postignuti.

Saveti za facilitatore:

Kako bi se osiguralo da sesija neformalnog obrazovanja o odnosima između porodice, osoblja i dece u fudbalskim klubovima bude uspešna, važno je imati dobro pripremljene facilitatore koji su opremljeni da se nose sa različitim scenarijima. Evo nekoliko koraka za pripremu facilitatora i dodatnih saveta kako biste osigurali uspešnu sesiju i proces učenja za učesnike:

- **Obezbedite jasne smernice:** Facilitatorima treba dati jasne smernice o ciljevima sesije, ciljnoj publici i očekivanim ishodima. Ovo će im pomoći da osmisle i održe efikasne sesije koje zadovoljavaju potrebe učesnika.
- **Obučite facilitatore:** Facilitatori treba da budu obučeni o principima neformalnog obrazovanja, efektivne komunikacije, grupne dinamike i rešavanja konflikata. Takođe im treba dati temeljno razumevanje tema koje će biti obrađene na sesiji.
- **Predvideti različite scenarije:** Facilitatori treba da budu spremni da se nose sa različitim scenarijima koji se mogu pojaviti tokom sesije. Na primer, trebalo bi da budu u stanju da upravljaju teškim učesnicima, rešavaju neočekivana pitanja i rešavaju sukobe između učesnika.
- **Promovisanje aktivnog učenja:** Facilitatori treba da koriste različite tehnike aktivnog učenja kao što su igranje uloga, grupne diskusije i aktivnosti rešavanja problema kako bi angažovali učesnike i osigurali da su aktivno uključeni u proces učenja.
- **Podsticati učešće:** facilitatori treba da podstiču učešće svih učesnika i stvaraju bezbedno i podržavajuće okruženje u kome se učesnici osećaju prijatno da dele svoja mišljenja i iskustva.
- **Efikasno upravljajte vremenom:** Facilitatori treba da efikasno upravljaju svojim vremenom i da obezbede da pokrivaju sve teme u predviđenom vremenu. Oni takođe treba da budu spremni da prilagode svoj plan ako je potrebno.
- **Ocenite sesiju:** Nakon sesije, facilitatori treba da procene efikasnost svoje sesije i prikupe povratne informacije od učesnika. Ovo će im pomoći da poboljšaju svoje buduće sesije i osiguraju da ispunjavaju potrebe učesnika.

Pored ovih koraka, evo nekoliko dodatnih saveta za facilitatore kako bi osigurali uspešnu sesiju i proces učenja za učesnike:

- **Budite entuzijastični i strastveni** u vezi sa temama koje se obrađuju na sesiji. Ovo će pomoći da se stvori pozitivna i zanimljiva atmosfera za učesnike.
- **Aktivno slušajte učesnike** i priznajte njihov doprinos. Ovo će učiniti da se osećaju cenjeno i podstaći ih da više učestvuju.
- **Koristite primere** iz stvarnog života i studije slučaja kako biste teme obrađene na sesiji učinili bližom i relevantnijim za učesnike.

- Podstaknite učesnike da razmisle o svojim iskustvima i kritički razmišljaju o temama koje su obrađene na sesiji.
- Omogućite učesnicima da svoje znanje podele sa drugima i primene svoje znanje u stvarnim situacijama.

Prilog:

Evo nekoliko materijala koje facilitatori mogu koristiti da pomognu u organizaciji i facilitaciji sesija Porodičnog Kluba navijača:

- Smernice za radionice: Ovaj materijal pruža smernice za organizovanje i facilitiranje radionica na teme kao što su sportsko ponašanje, empatija i rešavanje konflikata. Sadrži savete za promovisanje diskusije i stvaranje bezbednog i inkluzivnog okruženja za učesnike (pogledajte priručnik 1)

- Vodič za pravljenje banera i postera: Ovaj materijal pruža smernice za pravljenje banera i postera za podršku timu tokom utakmica. Sadrži savete za kreiranje privlačnih dizajna i poruka koje promovišu sportski duh i timski rad (pogledajte priručnik 2)

Ovi materijali se mogu prilagoditi specifičnim potrebama i ciljevima Kluba navijača roditelja i mogu ih koristiti facilitatori za podršku i unapređenje njihovog rada.

Materijal za facilitatore:

Materijali za facilitatore mogu uključivati smernice za organizovanje kulturnih događaja, radionica i događaja "treće poluvreme", kao i savete za promovisanje komunikacije, sportskog duha i poštovanja među porodicama i decom. Institucionalni zakoni i radovi mogu uključivati dokumente koji se odnose na zaštitu dece, politiku protiv diskriminacije i kodekse ponašanja za roditelje i osoblje u fudbalskim klubovima.

- Vodič za institucionalne zakone i politike: Ovaj materijal pruža informacije o institucionalnim zakonima i politikama u vezi sa zaštitom dece, antidiskriminacijom i kodeksima ponašanja za roditelje i osoblje u fudbalskim klubovima. Sadrži veze do relevantnih dokumenata i resursa.

(Predlog rezolucije Evropskog parlamenta o ulozi sporta u obrazovanju – https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-6-2007-0503_EN.html)

Deo 1: Kreiranje logotipa

Za početak, hajde da definišemo identitet brenda vašeg dečijeg fudbalskog tima. Koje vrednosti i atribute želite da predstavlja vaš tim? Primeri mogu uključivati timski rad, odlučnost, sportski duh i entuzijazam.

1.2 Skiciranje vaših ideja

Sada kada ste definisali identitet svog brenda, vreme je da počnete da skicirate svoje ideje za logotip. Razmislite o uključivanju elemenata koji predstavljaju vrednosti i atribute vašeg tima. Na primer, možete izabrati da uključite fudbal, maskotu tima ili druge slike vezane za sport.

1.3 Rafiniranje vašeg dizajna

Kada imate neke početne skice, počnite da usavršavate dizajn vašeg logotipa. Razmotrite šemu boja i tipografiju koja će najbolje predstavljati identitet brenda vašeg tima. Možda biste takođe želeli da razmotrite praktičnost vašeg dizajna, na primer da li će izgledati dobro na robi i uniformama.

PDeo 2: Kreiranje slogana

Moto ili slogan vašeg tima treba da obuhvati suštinu vrednosti i atributa vašeg tima. Razmislite koju poruku želite da vaš tim prenese drugima. Primeri mogu uključivati „Zajedno pobeđujemo“, „Odlučni da uspemo“ ili „Sportsko ponašanje iznad svega“.

2.2 Brainstorming

Sada kada imate jasnu poruku na umu, počnite da razmišljate o potencijalnim idejama za moto. Razmislite o privlačnim frazama ili sloganima koji sadrže poruku vašeg tima.

2.3 Rafiniranje vašeg slogana

Kada dobijete neke početne ideje, počnite da usavršavate svoj moto. Razmislite o formulacijama i frazama koje će najbolje preneti poruku vašeg tima. Možda biste takođe želeli da razmislite kako će vaš moto izgledati na promotivnim materijalima i robi.

Part 3: Kreiranje pesme

Vaša timska pesma bi trebalo da uhvati energiju i entuzijazam vašeg tima. Razmislite o vrsti muzike koja će najbolje predstavljati identitet brenda vašeg tima. Primeri mogu uključivati pop, rok ili hip hop.

3.2 Komponovanje vaše pesme

Sada kada imate na umu zvuk, počnite da komponujete svoju timsku pesmu. Razmislite o uključivanju elemenata koji predstavljaju vrednosti i attribute vašeg tima. Na primer, možete izabrati da uključite tekstove o timskom radu, odlučnosti i sportskom duhu.

3.3 Rafiniranje vaše pesme

Kada imate neke početne tekstove i melodije, počnite da usavršavate svoju timsku pesmu. Razmotrite tempo, instrumentaciju i ukupnu strukturu vaše pesme. Možda ćete želeći da razmislite o tome kako će se vaša pesma izvoditi i deliti sa drugima.

PRILOG 2

Razmislite o idejama: Neka učesnici razmotre ideje za banere i postere. Ohrabrite ih da budu kreativni i razmišljaju van okvira.

Odlučite se za temu: Kada se ideje generišu, izaberite temu koja odražava dečiji fudbalski tim. Ovo može biti ime tima, boje tima ili maskota tima.

Napravite dizajn: Neka učesnici skiciraju dizajn za svoje banere i postere. Ohrabrite ih da koriste svetle boje i velike fontove kako bi banere i postere učinili lakim za čitanje sa daljine.

Prikupite materijale: Obezbedite učesnicima neophodne materijale za kreiranje svojih banera i postera, kao što su papir, markeri, boje i šablone.

Kreirajte banere i postere: Dozvolite učesnicima da kreiraju svoje banere i postere na osnovu svog dizajna. Ohrabrite ih da rade zajedno i pomažu jedni drugima.

Dodajte završne detalje: Kada su baneri i postereri gotovi, neka učesnici dodaju završne detalje kao što su šljokice ili nalepnice.

Prikažite banere i postere: Okačite banere i postere na istaknuto mesto tokom fudbalske utakmice. Postarajte se da budu vidljivi sa terena i da navijaju za dečiji fudbalski tim.

NAZIV SESIJE: NAŠI KODEKSI

Tema: Konstruktivna komunikacija i rešavanje konflikta

Trajanje: 90 minuta

Pregled: Razviti metodologiju rada za podsticanje dobre komunikacije i odnosa između trenera, dece i roditelja.

Ciljevi:

- Poboljšati komunikaciju i odnos između trenera.
- Poboljšati komunikaciju i odnos između trenera i dece.
- Poboljšati komunikaciju i odnos između trenera i roditelja dece.
- Da podrži trenere u razvoju strategija koje promovišu komunikaciju i odnose sa drugim trenerima, decom i dečjim roditeljima.
- Uključiti trenere, decu i roditelje dece u uspostavljanje kodeksa ponašanja, zadataka i zajedničkih uloga koje moraju da igraju u fudbalskom timu.

Materijal: Materijali koji će se koristiti biće oni neophodni i pogodni za korektnu pedagošku intervenciju facilitatora sa učesnicima, kako bi se na jasan i objektivan način prenele nameravane ideje i poruke. Predloženi materijali: računar, projektor, papir, olovke.

Veličina grupe: 30 učesnika

Priprema: Proces pripreme za facilitatore sastoji se od nekoliko faza, kako bi se garantovala neophodna znanja, sredstva i resursi za podučavanje sadržaja u skladu sa prvobitno definisanim ciljevima:

- Znajte temu i ciljeve sesije:

Facilitator mora znati temu i ciljeve sesije kako bi pravilno definisao program sadržaja.

- Definišite program sesije:

Facilitator mora definisati program na osnovu odabira relevantnih sadržaja o kojima će se razgovarati sa učesnicima.

●Definišite metodologiju predavanja sadržaja:

Facilitator mora analizirati i definisati efikasan način pristupa sadržajima programa, predviđajući adekvatna i neophodna sredstva i resurse da bi mogao da prenese poruku učesnicima.

●Pripremite resurse:

Facilitator mora prethodno pripremiti audio-vizuelne resurse za podršku prenosu sadržaja predviđenih programom.

●Navedite sadržaj:

Prilikom pristupa sadržajima, facilitator mora koristiti jasan i objektivan jezik, s obzirom na profil učesnika, kao i motivaciona sredstva kako bi zaokupio svačiji interes i pažnju kako bi se poruka prenela.

●Evaluacija sesije:

Facilitator treba da proceni tok događaja i, ako je potrebno, izvrši odgovarajuća prilagođavanja kako bi preneo nameravanu poruku.

Instrukcije: Sesija treba da bude organizovana na interaktivan način sa učesnicima i organizovana u nekoliko faza. U uvodnom delu, facilitator će početi predstavljanjem ciljeva i programa sesije, kao i načina na koji će se ona odvijati. Facilitatori treba da se pozabave značajem dobre komunikacije i odnosa između trenera, trenera i dece i između trenera i roditelja dece. Ovu uvodnu diskusiju treba obaviti sa svim učesnicima, a oni treba da odgovore na pitanje „Koji su primeri dobrih komunikacijskih veština i zašto smatrate da su ove veštine važne za bolje funkcionisanje fudbalskih klubova”.

Nakon diskusije facilitator treba da formiraju 3 grupe i svaka grupa će razmisliti i napisati listu na papiru o sledeća 3 odeljka:

●Grupa trenera: Kodeksi ponašanja, zadaci i uloge trenera.

●Grupa dece: Kodeksi ponašanja, zadaci i uloge dece.

●Grupa roditelja: Kodeksi ponašanja, zadaci i uloge roditelja.

Prethodno, facilitatori treba da pokažu svakoj grupi dokumente priložene kao materijal, kao primere za praćenje. Svaka grupa će svima predstaviti svoju listu. Nakon prezentacije učesnici će zajedno razgovarati i analizirati uvedenu listu i pronaći najvažnije tačke liste.

Debriefing i evaluacija: Debriefing i evaluacija sesije su od suštinskog značaja da bi se potvrdilo da su ciljevi sesije postignuti i da bi se učesnicima pružila povratna informacija.

Pitanja koje možete da postavite učesnicima:

- Kakva je vaša percepcija važnosti uspostavljanja kodeksa ponašanja, zadataka i uloga za trenere, decu i roditelje dece?
- Šta ste naučili iz ove sesije?
- Zašto smo napravili ove liste za trenere, decu i roditelje?
- Koje zadatke i funkcije biste najviše voleli da obavljate u timu?
- Koja pitanja imate?
- Koji vam se trenutak sesije najviše dopao?

Saveti za facilitatore: Facilitator treba da pripremi i prikupi sve resurse kako bi osigurao uspeh sesije. Neophodno je održati prethodni sastanak sa moderatorom, kako bi se razjasnila tema o kojoj će se govoriti i ciljevi sesije. Facilitator treba da obrati pažnju na sledeće aspekte:

- Komunicirajte na jednostavan, jasan i objektivan način, s obzirom na uzrast dece.
- Motivirajte učesnike na važnost interakcije.
- Motivirajte učesnike da preuzmu dobro definisane kodekse ponašanja, zadatke i uloge u fudbalskom timu.
- Obratite pažnju na upravljanje vremenom, promovirajući dobru atmosferu na sesiji, privlačeći pažnju učesnika i motivirajući ih za sesiju.
- Ako je grupa na radionici međunarodna (na primer, ako se radi kroz međunarodni sportski kamp), imajte na umu da deca mlađeg uzrasta mogu imati problema u komunikaciji na engleskom jeziku. Prilikom pripreme sportskog kampa, obavezno obavestite trenere da bar jedan treba da govori engleski kako bi pružio podršku deci i omogućio njihovo puno učešće. U slučaju međunarodnih grupa, savet je da facilitatori daju uputstva kroz 3-4 rečenice, naprave pauzu kako bi treneri/facilitatori iz zemalja učesnika preveli i zatim nastavili. Možda će biti potrebno više vremena, ali će na ovaj način deca biti potpuno informisana i uključena u aktivnosti.

Prilog: Referentni materijali su predstavljani u nastavku, kako bi pomogli facilitatoru da pristupi sadržaju sesije:

● Kodeksi ponašanja, zadaci i uloge koje treba da ispunjavaju treneri, deca i roditelji dece u fudbalskom timu:

www.desportosembullying.pt/files/uploads/2017/11/Code-conduct-parents.pdf

www.desportosembullying.pt/files/uploads/2017/11/Code-conduct-sport-agents.pdf

www.desportosembullying.pt/files/uploads/2017/11/Code-conduct-athletes.pdf

Ovi dokumenti treba da služe kao primer facilitatorima, grupe treba da osmisle sopstvene Kodekse ponašanja.

Materijal za facilitatore: Kako bismo podržali facilitatore u radu, predlažemo da konsultujete i pročitate neke dokumente i naučne članke u vezi sa temom sesije:

- www.desportosembullying.pt

- Smoll, F., Uvod u koučing: komunikacija sa roditeljima, Lisabon, Sportski studijski i trening centar, 2000.

- Buceta, J. Ponašanje omladinskog trenera na treningu, Međunarodni seminar za obuku mladih „Najbolji treneri za bolju praksu“, Lisabo, Centar za sportske studije i obuku, 2001.

- Buceta, J. Ponašanje omladinskog trenera na takmičenjima, Međunarodni seminar za obuku mladih „Najbolji treneri za bolju praksu“, Lisabon, Centar za sportske studije i obuku, 2001.

Drugi materijali, kao što su video zapisi, knjige, praktični vodiči i kodeksi ponašanja koje su kreirali lokalni i međunarodni subjekti i vlasti, takođe su važni za podršku radu u oblasti konstruktivne komunikacije i rešavanja konflikata.

NAZIV SESIJE: SLUŠAJTE JEDNI DRUGE

Tema: Društveni aspekt fudbala

Glavni izazov i cilj je razvijanje zdravog takmičarskog duha sa drugim klubovima, njihovim trenerima, decom-igračima i roditeljima dece iz sopstvenih i drugih klubova i za to izraditi neku vrstu pravilnika, kao smernice za svaki predmet u njemu.

Trajanje: 120 minuta

Napomena* Aktivnost je pogodna za različite tipove odnosa: - roditelji prema deci, - roditelji prema deci iz drugih klubova i deca prema deci iz drugih klubova.

Pregled: Razvoj metodologije rada u oblasti neformalnog obrazovanja u cilju podsticanja pozitivne, konstruktivne, poštovane, ljubazne i smirene komunikacije i odnosa dece i roditelja. Budući da se u dečijem fudbalu takmičenja odvijaju sa drugim klubovima za koje igraju deca iste generacije, koje predvode njihovi treneri, a prate ih roditelji, dečiji/mladi fudbal je teren za razvoj složenih odnosa društvenog karaktera između svih prethodno pomenute predmete.

Ciljevi:

- Proučiti određene situacije, koje su tipični primeri za utvrđivanje opštih kriterijuma koji odgovaraju željenom nivou i načinu komunikacije u dečijem i omladinskom fudbalu.
- Razvijati, nadograđivati i unapređivati komunikaciju i odnos između roditelja i (sopstvene) dece.
- Razviti opšti okvir pravila komunikacije kao pravilnog načina ponašanja u dečijem fudbalu, zasnovanog na fer pleju i poštovanju, uz minimalnu toleranciju na nasilje.
- Podržati i podsticati trenere i klubove i sve faktore u dečijem i omladinskom fudbalu da razvijaju strategije sa stručnjacima iz različitih oblasti, promovišući kvalitetnu komunikaciju i odnose sa svim uključenim subjektima.

Materijal: Skripte za facilitatore, MS PowerPoint prezentacija, kompjuter, projektor, papir, olovke.

Veličina grupe: 20-40 učesnika.

Priprema:

- Facilitatori treba da imaju iskustvo u treniranju dece ili u oblasti omladinskog fudbala (za trenere) kako bi već znali kakvi problemi mogu da utiču na klub (ili klubove) i da lako pronađu odgovarajuća rešenja za njihovo rešavanje.
- Preporučljivo bi bilo da imate voditelja sa iskustvom kao roditelj deteta fudbalera.
- Specifično znanje i iskustvo u oblasti dečijeg i omladinskog sporta moglo bi biti potrebno u slučaju stručnijeg nivoa pripreme, za bolje rešavanje sukoba.

Proces pripreme za facilitatora sastoji se od nekoliko različitih faza, sa ciljem da se garantuju neophodna znanja, sredstva i resursi za nastavu sadržaja u skladu sa prvobitno definisanim ciljevima, a posebno da: poznaje materiju i ciljeve sesije, definiše program sesije tako da svi učesnici imaju u vidu o čemu se sesija radi, definišu metodologiju predavanja, pripremaju resurse za svoja predavanja (ako nisu lično iskustvo)

Instrukcije: Sesija će se održati na interaktivan način sa učesnicima.

Korak 1 – Uvodni deo, treba da se održi u prvom delu sesije, sa neophodnošću da se utvrde osnovne razlike između profesionalnog i omladinskog fudbala, u smislu:

- razlike u godinama i motivaciji za bavljenje sportom,
- razlike u emocionalnom, mentalnom i fizičkom razvoju i intelektualnim veštinama,
- nivo fudbalskog i sportskog znanja i veština učesnika jedne utakmice, posebno igrača, sudija i trenera.

U poređenju sa profesionalnim fudbalom, deca i omladinski fudbaleri nemaju nikakvo (na početku takmičarske karijere) ili manje poznavanje fudbalskih pravila i manje su vešti u samoj igri, a takođe su manje fizički i posebno psihički pripremljeni, sa potpuno drugačijim intelektualnim i emocionalnu fazu razvoja koja je sklona brzim promenama u kratkim vremenskim periodima.

Posebno je važno imati u vidu navedene razlike pri pristupu takmičenju uzrasta od 8-10, 10-12 ili 12-14 godina.

Facilitatori će započeti uvođenjem nekih igara za upoznavanje i probnisanje leđa (5 minuta) kako bi se i roditelji i deca osećali prijatno u okruženju, nakon čega će uslediti kratka aktivnost izgradnje tima (10 minuta).

Nakon ovog uvodnog dela, facilitator će preneti ciljeve i program sesije, kao i kako će se ona odvijati uz važno obaveštenje – *da se predavanje i sesija odnose na odnose koji nastaju u dečijem fudbalu ne samo na utakmicama, turnirima i takmičenjima, već i na treninzima, kao i u vezi sa sportom i samim fudbalom, u gore navedenim aktivnostima.*

Korak 2 - glavni deo sesije – Facilitatori započinju ovu sesiju uvodom da je tema odnos roditelji-dete (ali sa direktnom primenom na roditelje na decu iz drugih klubova, a deca na decu koja dolaze iz drugih klubova). Ustanovljene su osnovne razlike između profesionalnog i dečjeg/mladinskog fudbala, facilitator će se pozabaviti značajem pozitivne, konstruktivne, poštovane, ljubazne i smirene komunikacije i odnosa između trenera, dece i roditelja. Deo sesije počinje praktičnim objašnjenjem o tome kako trener i roditelji u početku treba da vode i rešavaju određene situacije na dečijim/mladim fudbalskim treninzima i utakmicama. To će trajati oko 20 minuta. Razgovaraće se o odnosima roditelj – dete, roditelji prema deci iz drugih klubova i deca prema deci iz drugih klubova.

Facilitatori pozivaju roditelje i decu oba kluba na mesto održavanja i dele ih u manje grupe (svaka grupa će biti sastavljena od roditelja – po mogućnosti oba kluba, inače će samo jedan od njih biti dovoljan) i dece. Nakon toga, svaka grupa će dobiti list papira i olovku, a od njih će se tražiti da razmisle o 10 „pravila“ koja će biti primenljiva kako u svakodnevnom životu tako i na terenu (bez obzira da li je u pitanju trening, prijateljska utakmica ili takmičarska utakmica). Ova pravila će biti važni predlozi za dobru komunikaciju, razumevanje, poštovanje, timski rad i fer plej ne samo u oblasti sporta, već i u odnosu prema drugim ljudima, odnosu sa roditeljima i decom i odnosu među ostalim igračima uopšte. Porodice će razmišljati ukupno 20 do 25 minuta, kako bi napravili listu pravila. Zatim će facilitatori zamoliti svaku grupu da naglas pročita svoju listu i razgovara o njoj sa drugom grupom. Važno je da se deca i roditelji osećaju slobodno i prijatno da izraze svoje mišljenje i da ga podele sa ostatkom grupe. Nakon ovog prvog dela, facilitator će sumirati da će postojati neka pravila koja su najpopularnija na mnogim listama i ukazaće roditeljima i deci da se fokusiraju na ovaj detalj. Oni će napisati na velikom flipčartu najčešća pravila tokom vežbe čitanja, a cela grupa će napraviti novu listu pravila. Cela grupa treba da se dogovori oko konačnog spiska pravila.

Facilitatori će predložiti da se ova konačna lista fizički izloži u klubu i takođe objavi na klupskim platformama, i da bude veoma vidljiva svakom igraču iz kluba, kako bi zapamtili da je važno poštovati neka pravila za komunikaciju i poštovanje u svakom okruženju. kako bi se stvorio siguran prostor, ali i kako bi se roditelji podsetili da ne pritiskaju svoje dete da bude pobednik više od deteta.

Željeni ishodi:

- pronalaženje rešenja/predloga za problem roditelja koji po svaku cenu pritiskaju svoju decu da budu pobednici.
- pronalaženje rešenja/predloga da sva deca budu dovoljno motivisana i posvećena za treniranje fudbala.
- postizanje nivoa razumevanja između roditelja i dece da je poštovanje procesa obuke neophodnost.
- postizanje nivoa razumevanja između roditelja i dece da je fudbal zdrava aktivnost za decu, u kojoj treba da uživaju i da vole umesto da budu pod pritiskom da pobede.
- postizanje ravnoteže između cilja koji deca-igrači doživljavaju igranje i treniranje fudbala i kao igru i zadovoljstvo uz sportske principe i vrednosti.
- da svako dete ostane u sportu što duže, ne iz razloga pobede, već zbog zdravog života, veštine timskog rada i veštine međusobnog poštovanja.
- razvijanje razumevanja za važnost međusobnog slušanja i poštovanja (naročito o odnosima roditelja dva različita kluba, dece dva različita kluba i sl.) uz fer plej kao obavezu.
- stvaranje „Nagrade: najbolji sledbenik pravila” između roditelja i dece. Nagrada se može organizovati mesečno ili jednom godišnje; vremenski okvir će izabrati treneri.

Facilitatori treba da vode male grupe ka gore navedenim temama prilikom izrade nacrtu pravila.

Najvažnije je uspostaviti osnovne principe komunikacije između svih uključenih subjekata (trenera, roditelja i dece u „dvosmernom saobraćaju“ – unutar svog i sa drugim klubom) i ostvariti realan cilj: ne da postoje idealni „utopijski“ odnosi, način komunikacije i neka vrsta veštačke učtivosti, ali dovoljno ustaljen model reagovanja na realnu situaciju koja se može desiti u bavljenju dečijim fudbalom i sportom uopšte.

Polazna pozicija i svrha moraju biti isti za sve učesnike bez obzira na ulogu – a posebno, bez obzira na uzrast deteta, fizičku spremu, intelektualni i emocionalni razvoj i poznavanje fudbalskih pravila. Svaku konkretnu situaciju treba posmatrati kroz prizmu da li dete-igrač ima volju da nastavi da se bavi fudbalom bez obzira na talenat i potencijal za profesionalni sport, i u tom cilju dalji razvoj socijalnih veština tako da dete treba da traje sve dok moguće orijentisan ka sportu i fudbalu. Uspeh nije samo rezultat na semaforu, još tri boda, prvo mesto na tabeli, medalje ili trofeji. Uspeh je imati zdrave generacije sa manirima i odgovarajućim društvenim veštinama, koje igraju fudbal sa prijateljima u slobodno vreme u tinejdžerskim godinama, ali i 20-im, 30-im.

Debrifing i evaluacija:

Pitanja u ovom delu za analizu su ključna kako bi se procenio nivo napretka koji je postignut tokom sesije i kako bi se osiguralo da su prethodno pomenuti ciljevi postignuti. Takođe, evaluacija i debrifing mogu pružiti nove teme koje će se obraditi u budućnosti. Moguća pitanja koja treba postaviti su sledeća:

1. Kako je ova sesija ispunila vaša očekivanja? Ima li nešto novo što ste naučili?
2. Šta mislite da će vam ova sesija biti korisna u budućnosti i u vašem svakodnevnom životu?
3. Šta očekujete da se promeni u vašem ponašanju da bi se uskladili sa ovim pravilima?
4. Šta mislite koje će pravilo biti najlakše primeniti u svakodnevnom životu?
5. Koje je pravilo sa liste najteže poštovati? I zašto?

Saveti za facilitatore: Facilitatori moraju biti pravilno pripremljeni za njegovu sesiju:

- da znaju temu, ciljeve sesije i ciljnu publiku,
- da pronađu i ukažu na tipične situacije u kojima će najlakše pokazati razliku između socijalnih veština potrebnih u profesionalnom fudbalu i u dečijoj igri,
- da definiše program na osnovu odabira tipičnih situacija i drugih relevantnih sadržaja za razgovor sa učesnicima,
- da koristi jasan i objektivan jezik (adekvatan slušaocima), s obzirom na profil učesnika (deca, roditelji, treneri),

Neke od sednica je najbolje organizovati u objektu koji ima fudbalsko igralište i neku vrstu prostora gde je moguće održati teorijski deo sednice. Na ovaj način učesnici će u praksi moći da demonstriraju neke od situacija koje su prošli kroz teorijsku obuku, ali ovoga puta na fudbalskom terenu.

Prilog:

Agenda radionice: Ovo će dati jasan nacrt onoga što će biti pokriveno tokom radionice.

Postojeća klupska pravila: Ako postoje postojeća pravila, treba ih dati za referencu.

Smernice za kreiranje delotvornih pravila: Ovo bi moglo uključivati savete o tome kako da pravila budu jasna, pravedna i primenljiva.

Primeri pravila iz drugih klubova: Oni mogu pružiti inspiraciju i polaznu tačku za diskusiju.

Kodeks ponašanja: Ovo bi mogao biti opšti kodeks ponašanja za sportske klubove, koji može pomoći u kreiranju sopstvenih pravila kluba.

Politika zaštite dece: Ako je klub već nema, ovo je ključni dokument koji opisuje kako će klub zaštititi uključenu decu.

Obrazac za povratne informacije: Ovo se može koristiti za prikupljanje povratnih informacija o radionici, što može biti korisno za poboljšanje budućih radionica.

Kontakt informacije: List sa kontakt informacijama voditelja i zvaničnika kluba.

Vodič za aktivnosti radionice: Ako su planirane neke aktivnosti tokom radionice, vodič ili uputstva za njih mogu biti korisni.

Spisak učesnika: Ovo može pomoći svima da se upoznaju, posebno ako ima novih članova.

Resursi za dalje čitanje: Ovo mogu uključivati knjige, članke ili veb-sajtove o kreiranju efikasnih pravila, upravljanju sportskim klubovima ili srodnim temama.

Materijal za facilitatore:

Olovke i papir: Učesnicima će ovo trebati da zabeleže svoje misli i ideje.

Štampane kopije postojećih klupskih pravila: Ako postoje postojeća pravila, bilo bi od pomoći da ih odštampate za referencu.

Projektor i laptop: Ako planirate da predstavite bilo kakve informacije ili smernice, projektor i laptop bi bili korisni.

Materijali: Oni mogu uključivati smernice za kreiranje efikasnih pravila, primere pravila iz drugih klubova ili bilo koje druge relevantne informacije.

Osveženje: U zavisnosti od dužine radionice, možda ćete želeći da obezbedite grickalice i piće.

Oznake imena: Ovo može pomoći svima da se upoznaju, posebno ako ima novih članova.

Obrasci za povratne informacije: Ovi se mogu koristiti za prikupljanje povratnih informacija o radionici, što može biti korisno za poboljšanje budućih radionica.

Fascikle ili koverta: Mogu se koristiti za čuvanje svih materijala zajedno za svakog učesnika.

Tajmer/sat: Ovo može pomoći da se radionica održava na pravom putu i osigura da su sve teme pokrivena.

Ozvučenje/mikrofon: Ako se radionica održava u velikoj prostoriji, možda će biti neophodan zvučni sistem ili mikrofon kako bi svi mogli da čuju.

Udoban raspored sedenja: Uverite se da ima dovoljno stolica i stolova da svi mogu udobno da sede.

Lopta ili predmet: Ovo se može koristiti kao štap za govor, tj. ko ima loptu može da govori. Ovo može pomoći u upravljanju diskusijama i osigurati da svi dobiju priliku da govore.

Dodatni saveti i predlozi:

- Ako je sesija namenjena deci, uzmite u obzir uzrast dece i pronađite način da bude što interesantniji,
- Uradite sve da sesija izgleda kao pozitivan i svetao događaj, promovišući dobru atmosferu na sesiji.
- Budite upoznati sa temom, kako biste pružili bolju pomoć i deci i porodici.
- Odlučite šta bi trebalo da bude ishod ove sesije i poradite na tome i na mogućem konfliktu koji treba da se reši kako biste kreirali kvalitetan sadržaj.
- Podelite model evaluacije učesnicima, da na najjednostavniji način izraze svoja osjećanja nakon završene sesije.
- Ako je grupa na radionici međunarodna (na primer, ako se radi kroz međunarodni sportski kamp), imajte na umu da deca mlađeg uzrasta mogu imati problema u komunikaciji na engleskom jeziku. Prilikom pripreme sportskog kampa, obavezno obavestite trenere da bar jedan treba da govori engleski kako bi pružio podršku deci i omogućio njihovo puno učešće. U slučaju međunarodnih grupa, savet je da facilitatori daju uputstva kroz 3-4 rečenice, naprave pauzu kako bi treneri/facilitatori iz zemalja učesnika preveli i zatim nastavili. Možda će biti potrebno više vremena, ali će na ovaj način deca biti potpuno informisana i uključena u aktivnosti.

3

CHAPTER

PRIMERI

PRIMER AGENDE TRENINGA

Dan 1

10:00 – 13:00 Upoznavanje sa učesnicima/Upoznavanje sa ciljevima treninga/Igre imena

13:00 – 15:00 Pauza za ručak

15:00 – 18:00 Aktivnosti timskog rada

Debrifing / Evaluacija dana

Dan 2

10:00 – 13:00 Session: Sesija: Očekivanje i strahovi fudbalera

Sesija: Drvo vrednosti

13:00 – 15:00 Pauza za ručak

15:00 – 18:00 Sesija: R-evolucija

Debrifing / Evaluacija dana

Dan 3

10:00 – 13:00 Sesija: Naši kodeksi

Sesija: Klub navijača

13:00 – 15:00 Pauza za ručak

15:00 – 18:00 Sesija: Fudbalski trening - od teorije do prakse

Debrifing / Evaluacija dana

Dan 4

10:00 – 13:00 Sesija: Slušajte jedni druge

13:00 – 15:00 Pauza za ručak

15:00 – 18:00 Turnir u fudbalu

EXAMPLE OF A
DAILY
EVALUATION

I FEEL...

GREAT

BORED

CURIOUS

EMPOWERED

PROUD

WORRIED

ANGRY

EXCITED

HAPPY

SCARED

SURPRISED

CONFUSED

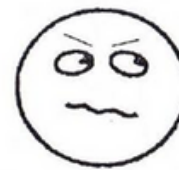
SAD

IMPATIENT

THANKFUL

NERVOUS

THRILLED

A large, stylized white number '4' is centered on the page. The number is composed of thick, solid white geometric shapes. The top bar of the '4' is a diagonal rectangle. The middle bar is a horizontal rectangle. The bottom bar is a vertical rectangle. The word 'CHAPTER' is written in a light gray, uppercase, sans-serif font across the middle bar of the '4'.

CHAPTER

O PROJEKTU I
ERAZMUS + SPORT
PROGRAMU

O P R O J E K T U

Klub za osnaživanje mladih iz Srbije sprovodi projekat "Više od pobjede – Fudbal kao put za lični razvoj" u saradnji sa partnerima FK Nacional iz Srbije, Melagodo Club iz Italije, Kargenc Club iz Turske i FuteBola iz Portugalije. Fokus projekta je na razvoju željenih uslova za decu kako bi se bavila sportom dok u isto vreme uče o važnosti sportskih vrednosti kao što su tolerancija, fer plej, timski duh, društvena kohezija i druge relevantne društveno-demokratske vrednosti. Sa druge strane, projekat se bavi istraživanjem različitih odnosa kada je u pitanju dečiji fudbal (trener – dete, roditelji – dete, trener – roditelji, roditelji – roditelji koji dolaze iz drugog kluba i slično). Glavni ciljevi: 1) razviti trening modul o društvenim aspektima dece u sportu, sa fokusom na fudbal, 2) osnažiti trenere veštinama i komeptencama za bolje društvene aspekte u sportskom obrazovanju, i 3) promovisati sigurno okruženje u sportu za decu. Projekat se implementira u periodu 01.01.2023 do 31.12.2023, a sufinansiran je od strane Evropske Unije kroz Erasmus + Sport.

O ERASMUS + SPORT PROGRAMU

Cilj Erasmus+, kao programa, je da podrži obrazovni, profesionalni i lični razvoj ljudi u obrazovanju, obuci, omladini i sportu, da doprinese održivom rastu, kvalitetnim poslovima i društvenoj koheziji, da podstakne inovacije i ojača evropski identitet. i aktivno građanstvo.

Erasmus+ akcije u oblasti sporta promovišu učešće u sportu, fizičku aktivnost i dobrovoljne aktivnosti.

Oni su dizajnirani da se suoče sa društvenim i sportskim izazovima. Mogućnosti su dostupne za organizacije pod 3 poziva koje se bave ovim izazovima.

Od 2022. godine dostupan je i poseban poziv za izgradnju kapaciteta u oblasti sporta. Ciljan je na države članice EU i treće zemlje povezane sa Programom (ranije nazvane Programske zemlje) i Zapadni Balkan.

Akcije

Partnerstva za saradnju

Dizajniran za organizacije da razvijaju i sprovode zajedničke aktivnosti za promociju (između ostalog) sporta i fizičke aktivnosti, kao i za suočavanje sa pretnjama integritetu sporta (kao što su doping ili nameštanje utakmica), promovišu dvojne karijere za sportiste, unapređuju dobro upravljanje i neguju toleranciju i socijalnu inkluziju.

Partnerstva malog obima

Za lokalne organizacije, manje iskusne organizacije i novopridošlice u Programu. Partnerstva malog obima imaju jednostavniju administraciju, manje grantove i kraće trajanje od Partnerstva za saradnju.

O E R A Z M U S + S P O R T P R O G R A M U

Neprofitni evropski sportski događaji

Dizajniran da podstakne sportsku aktivnost, implementira strategije EU za socijalno uključivanje kroz sport, neguje volontiranje u sportu, bori se protiv diskriminacije i podstiče bavljenje sportom i fizičkom aktivnošću.

Izgradnja kapaciteta u oblasti sporta

Projekti izgradnje kapaciteta su projekti međunarodne saradnje zasnovani na multilateralnom partnerstvu između organizacija aktivnih u oblasti sporta u državama članicama EU i trećim zemljama pridruženim Programu (ranije nazvane Programske zemlje) i Zapadnog Balkana. Oni imaju za cilj da podrže sportske aktivnosti i politike kao sredstvo za promociju vrednosti, kao i kao obrazovno sredstvo za promovisanje ličnog i društvenog razvoja pojedinaca i izgradnju kohezivnijih zajednica.

Više informacija na:

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/opportunities/opportunities-for-organisations/sport-actions>

“PODRŽANO OD STRANE EVROPSKE
UNIJE. IZNETI STAVOVI I MIŠLJENJA
SU, MEĐUTIM, SAMO AUTORA I NE
ODRAŽAVAJU NUŽNO STAVOVE
EVROPSKE UNIJE ILI EVROPSKE
IZVRŠNE AGENCIJE ZA OBRAZOVANJE I
KULTURU (EACEA). NI EVROPSKA UNIJA
NI EACEA NE MOGU BITI ODGOVORNE
ZA NJIH.”

**Co-funded by
the European Union**